

Munkafeltételeinkről

Sokszor halljuk, hogy nincsenek meg a feltételek a vágyaink eléréséhez, munkánk elvégzéséhez, kötelességünk teljesítéséhez. Kifogásaink megfogalmazásához persze mindig együttállnak a feltételek.

Pályám kezdetén találkoztam olyan emberekkel, akik azt hajtogatták, majd akkor dolgoznak, ha meg lesznek fizetve és munkájukhoz is megkapják a feltételeket. Ezzel a zászlóval átadták magukat a semmittevésnek, a csodavárásnak és tartalékolták erejüket, hogy majd akkor acélozzák meg, amikor „értelme” lesz.

Én egész kis gyermekkorom óta vágytam arra a pályára, szinte hihetetlen volt, hogy a hosszú menetelés után odakerültem. Bár kezdő családos voltam, de nem néztem se pénzt, se utazási távolságot, se semmit, hogy csinálhassam ezt. Az ember igyekszik egy közösségbe beilleszkedni, alkalmazkodni. Hónapokig ezeket a példákat látva, próbáltam idomulni, szinte lopva foglalkozni a kapott feladatokkal.

Ebben a közegben, főleg azzal a fizetéssel, azért hamar rájöttem, nagy csodákat itt nem várhatok. Hónapok után, megérlelődött bennem, akármit is szól a közösség, én bizony kilépek ebből és teszem, amiért tanultam, amiért jöttem és főleg, amiért vállaltam az áldozatot, hogy naponta messze utazva és azért a fizetésért múlassam itt az időt. Úgy gondoltam, ha valaki arra tartalékolja munkáját, áldozatát, erejét, ha majd megfizetik, akkor bizony itt sokáig kell takarékoskodni és elgondolkoztam, nem is biztos, hogy van vagy lesz mit mozgósítani. Nem értettem meg azt sem, ha valaki így látja és igaza lehet, akkor vajon miért nem megy oda, ahol megfizetik, ahol előveheti tehetségét, szorgalmát és teljesíti ki életét.

Úgy gondoltam, megelőlegezve későbbi tapasztalataimat, ha az ember munkaereje a gyakorlásban áll, annak visszatartásával, akadályozásával, az elenyészik.

Pályakezdőként nagy szerencsém volt, hogy legalább nem akadályoztak a munkámban. Segítséghez, „feltételekhez” nem nagyon jutottam. Mikroszkópos kutatásokhoz kaptam küldetést, de nem volt mikroszkópunk. Ha belegondolok, nagyjából a semmiből lett a mai eléggé felszerelt laboratóriumunk és mennyi pályázgatással, kuncsorgással, újra és újra kéregetésből jött létre. Azt kell mondjam, hogy valóban megkaptam idővel a feltételeket, nem lehetek hálátlan sem a sorsnak, sem a kutatásokat támogató szervezeteknek. Tudom, nyugaton ez gyorsabban zajlik, zajlott, de megtanultam megteremteni, kívárni a feltételeket és a várakozás gyümölcseit felismerni.

Mai munkaköreimben sem ismeretlen ez a késleltetés, a feltételek kibőjtölése. Milyen gyümölcsei lehetnek, ha az ember az alkotásban, munkában akadályoztatva van? Úgy gondolom, hogy a magyar kutatók külföldi szárnyalásainak az oka is itt kereshető, nem csak azért, mert genetikailag tehetségekkel oly gazdagon megáldott nép vagyunk. Az évtizedek során megtanultam, amíg várakoztam a munkafeltételeimre, miként kerüljem ki az akadályokat, oldjam meg feltételek nélkül a feladataimat. A legnagyobb megvilágosodásom akkor volt, mikor intézetünk annyira sovány támogatást kapott, hogy a munkára már nem jutott semmi pénz. Akkor ismertem fel annak jelentőségét, hogy bizony találhatunk még mindig olyan kutatási témát, ami mérleggel, vonalzóval művelhető, azaz, a korszerű tudomány eszköztára nélkül. Ugyanis, a kutatók számára legkönnyebb siker ott ígérkezik, ahol új módszerek, anyagok, eszközök jelennek meg. Különösebb nagy fantázia

nélkül lehet gyorsan új eredményeket produkálni, ha valaki pénz bővében és hamar el tudja érni ezeket az eszközöket.

Amíg vár az ember a feltételekre, alkalma van tudatosan vagy tudat alatt is végiggondolni céljait és az odavezető utat. A várakozás eredménye lehet, hogy a cél nem is jó cél, illetve volna annál sokkal fontosabb. Vagy a célhoz vezethet egy sokkal rövidebb, egyszerűbb és sokkal olcsóbb út. Tény az, ha kreatívan várakozunk, ha tetszik álmodozunk, bizony igen hatékony szelekciót végzünk céljaink és elérésük módjai között. Persze a körülményekhez edződik, alkalmazkodik az ember, ezért alighanem zavarba jönnék, ha ötleteimhez nem kellene fél vagy egy évet várni minimum. A feltételek bősége rejt egy nagy kockázatot. Ha adottak a feltételek, akkor leköti figyelmünket, energiáinkat az igénybevételük és az út, amit velük tervezhetünk. Ez olykor évekre elterelheti az ember figyelmét a sokkal fontosabb és kiválóbb célokról. Ez különösen igaz lehet, ha útközben kiderül, a feltételek birtokában is sokkal hosszabbnak bizonyul az út, mint amit képzeltünk. Márpedig, ez szinte garantált. Nagyobb kutatói rutinnal, a becsült időszükségletet érdemes látatlanban kettővel, hárommal megszorozni és akkor talán beleférünk a kitűzött időkeretünkbe.

Egyébként életvezetésünkkel is pontosan ez a helyzet. Ha dúskálunk feltételeinkben, lehetőségeinkben, akkor bizony egész életünkben elmerülhetünk élvezetükben és kihagyjuk a lényeges dolgokat.

Van a dolgoknak olyan tanulsága is, hogy céljainkat meglévő vagy reálisan elérhető feltételeinkhez igazítjuk. A dolog azért lényeges, mert az ember hajlamos vágyaiban a csillagokat megcélozni, amelyhez sosem lesznek feltételeink, de erős a kísértés abban is, hogy csak a meglévő feltételekhez rendelje céljait, ami a kuponvadász stratégia. Ekkor nem azt vásárolunk, ami fontos, hanem ami le van éppen árazva. A kettő sajnos kombinálódhat. Ha nagyravágyó vágyaink nem teljesülnek azonnal, akkor a kuponújsághoz nyúlunk.

Céljaink és feltételeink kapcsolatához gyakran idézem azt a mondást, mely szerint a legjobb fényképezőgép az, ami nálunk van. Ennek a megállapításnak a hatóköre messze túlhalad a fotózáson.

Feltételek nélküli pályákon, az alázatosak között születnek meg az olyan megállapítások is, hogy pénzzel a hülye is tud boldogulni. Annak híján van szükség némi leleményességre. A leleményességnek is vannak azonban határai. Ha céljainkhoz méltatlan eszközöket használunk, akkor a céljaink is méltatlanná válnak. Ebből adódóan, vegyük megtisztelőnek Istentől, hogy egy feltételekben hiányos és amúgy is tökéletlen világba küld minket, ahol sem a feltételekben, sem az eszközökben nem válogathatunk. Ha nem ilyen lenne a világ, teljesen felesleges lenne jelenlétünk, csak rontanánk rajta. Ezen gondolkozunk el, mikor az éppen meglévő feltételeinket romboljuk le, mert nagyravágyásunkhoz nincsenek meg annak feltételei! Mert akinek van, még kap hozzá, akinek pedig nincs, amije van, azt is elveszik tőle.

Templomlépcső, 2022. október